

Over *Adolias dirtea* F. (Lep., Nymphal.)

door

E. J. NIEUWENHUIS

Op onze 91e Wintervergadering besprak ik de bekende Nymphalide *Adolias dirtea* F. uit Z.O.-Azië.

Oorspronkelijk werden van deze soort een aantal subspecies beschreven, die alle geografisch gescheiden voorkwamen. Het is TOXOPEUS geweest, die op de 100ste Zomervergadering van onze Vereniging, welke op 3 juli 1948 te Norg werd gehouden, de kwestie der subspecies van een andere kant heeft gezien: hij constateerde voor W. Java 3 subspecies, die in dit gebied gemengd voorkomen. Aan de hand van materiaal uit Meulaboh (westkust van N. Sumatra) heb ik de situatie op Sumatra nagegaan, zonder tot een definitief resultaat te komen, hoewel ik ervan overtuigd blijf, dat ook op dit eiland meer dan één vorm voorkomt.

Gelukkiger was ik met mijn pogingen ten aanzien van het eiland Billiton, mede dank zij de hulp van de heer CARDINAAL, die vele jaren op dit eiland heeft doorgebracht en daar intensief heeft verzameld en gekweekt. Tot 1913 werd aangenomen, dat aldaar de stamvorm *dirtea* F. vloog met een variabel ♀, waarvan de donkere extreme vorm door SNELLEN in 1870 als f. *immaculata* werd beschreven. In 1913 heeft FRUHSTORFER *Adolias dirtea* F. van Billiton als subsp. *silawa* afgesplitst, waarbij dan *immaculata* Sn. als vrouwelijke vorm werd gehandhaafd. Uit het van CARDINAAL ontvangen materiaal en uit diens kweekproeven blijkt duidelijk, dat op Billiton 3 vormen vliegen, die vroeger samen als *dirtea* F. resp. *dirtea silawa* Frhst. werden beschouwd. In de eerste plaats kwam naar voren, dat bij het donkere ♀ een ♂ behoort, dat belangrijk van het gangbare *dirtea*-type afwijkt. Ook de rups en de voedselplant verschillen van die van *dirtea*. De beide resterende vormen van Billiton zijn van het gewone *dirtea*-type, echter als ♂ en ♀ duidelijk verschillend. Het is een goed voorbeeld van een species duplex. Aangezien het type van de subsp. *silawa* Frhst. momenteel niet te achterhalen is, moet het geven van een naam aan de derde vorm nog achterwege blijven.

Deze materie blijft verder in onderzoek, zodat ik hoop t.z.t. op deze voorlopige mededeling een andere te kunnen laten volgen, die de nomenclatuur regelt.

Summary

Preliminary note on *Adolias dirtea*, mainly with regard to the island of Billiton. At that locality it was found that the dark coloured ♀, described as f. *immaculata* by SNELLEN, belongs to a ♂ which strongly deviates from the usual *dirtea* form. Two other forms are of the normal type, so that there exist three forms in all. Nomenclatural problems will be discussed later.

Rotterdam, Bentincklaan 37 A.

Bapta temerata Schiff. (Lep., Geom.). Ook in Wassenaar is deze soort, die tot voor kort in de duinstreek onbekend was, thans signaleerd. Ik nam 4 exemplaren in 1959 waar op uiteenlopende plaatsen in het Wassenaarse gebied, die overdag tegen boomstammen zaten. De dieren waren prachtig vers.

C. G. WAGENAAR, van Zuylen van Nijveltstraat 233, Wassenaar.